

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Un tast de català d'Elna (3)

La invasió perniciosa de la paraula 'molt'

Joan Bosch

InfoMigjorn, [núm. 1.310](#), 27 de desembre del 2016

[Podeu escoltar aquest article, enregistrat per l'autor mateix, en aquest enllaç](#)

A la plana del Rosselló, hem heretat dels nostres avantpassats una particularitat fonètica que crida l'atenció de tot nouvingut: tenim la mala mania de pronunciar «u» totes les os tancades, fins i tot aquelles on recau l'accent tònic. L'exemple més flagrant és el nom de la nostra muntanya emblemàtica, que pronunciem «Canigú» en lloc de «Canigó». Aquesta regla sorprenent no l'apliquem solament a la geografia, sinó que l'apliquem sistemàticament a totes les os tancades del nostre territori. Dic del nostre territori, perquè, les os tancades del Rosselló no són exactament les mateixes que les os tancades del diccionari normatiu.

Per influència occitana i francesa, en travessar els Pirineus, hi ha unes os normativament tancades que s'obren (un mot: que pronunciem [mòt] i no pas [mút], una foto: que pronunciem [fotò] i no pas [fútu], una moto: que pronunciem [motò] i no pas [mútu]), i unes os normativament obertes que se tanquen (una flor: que pronunciem [flú] i no pas [flò], un home bo: que pronunciem [bú] i no pas [bò], el Sol: que pronunciem [Súl] i no pas [Sòl]).

Ara, en general, llevat d'aquestes excepcions anecdòtiques, pronunciem les os obertes com Déu mana: llençol, esquirol, clot, etc.

Aquesta singularitat fa de nosaltres uns parlants fonèticament limitats. A causa d'aquest esguerro de naixença, no arribem pas a pronunciar correctament les os tancades accentuades. El resultat lamentable d'aquesta deficiència és que

la mainada que aprèn el català a escola (i també els adults als cursos nocturns), fan una barrija-barreja sonora al moment de pronunciar una o tancada i emeten un so artificial que sona completament fals a les nostres latituds. Aquesta dissonància fa mal a les orelles dels vells que guarden, encara, a les cordes vocals i en un racó de la memòria, les sonoritats de llur juvenesa.

A jo, per exemple, lo que més me fa nosa en els programes radiofònics i televisius en català que emanen de Perpinyà, és l'abundància malaltissa de les paraules «molts» i «moltes», que han infectat totes les converses. Per més que me recordi, quan eri mainatge, la gent d'Elna feia servir aquestes paraules parsimoniosament i no les pronunciaven mai «mòls» i «mòltes» com tendeixen a fer-ho erradament els nous parlants de Catalunya Nord, mes «muls» i «mul-tes», com ho feien antigament els rossellonesos de soca-rel. Segons jo, aquesta nova plaga denota, de manera evident, un empobriment dramàtic del vocabulari. És per aquesta raó que acabaré l'article recordant que la llengua catalana té una quantitat infinita de recursos per limitar aquesta profusió malsana. Vegem-ne, aquí sota, una mostra infinitesimal:

- M'agrada molt: M'agrada força.
- Té molts d'amics: Té una colla d'amics.
- Em demanen molts de papers: Me demanen un fum de papers.
- Vaig comprar molts de préssecs: Vaig comprar un munt de préssecs.
- Anem molt bé: Anem la mar de bé.
- Fa molt de temps: Fa anys i panys (i cadaules).
- És molt vell: És vell com Herodes.
- Fa molta por: Fa feredat.
- Fa molta de calor: Fa calmàs.
- Fa molt de fred: Fa una fred que pela.
- Tinc molta fam: La fam m'enllarda.
- Els mosquits m'han picat molt a les cames: Els mosquits m'han devorat les cames.
- Hi havia molta gent: Hi havia gent en orri.
- Tenia molt de diners: Tenia sous a manta.
- Va trobar molts de bolets: Va trobar bolets en desmesia.
- El nadó plorava molt: El mainatjó plorava en tanta manera.

- Aquest any, tenim moltes cireres: Enguany, tenim cireres a reguitzer.
- Sota el pollancre, hi havia moltes fulles mortes: Sota el poll, hi havia un eixamateguer de fulles mortes.
- Li havien robat molts de diners: L'havien escofit.
- La sala era molt plena: La sala era plena com un ou.
- Fa molt de vent: Fa ventegada.
- La mainada cridava molt: La mainada guiscava.
- Feia les coses amb molt de pressa: S'afanyava.
- Hem posat molt poc de temps: N'hem fet via.
- El cotxe anava molt ràpid: La votura raspava.
- Va baixar les escales molt de pressa: Va baixar les escales de quatre en quatre.
- Va passar davant de casa molt de pressa: Va passar davant de casa tibat.
- Passava molta angúnia: Trefugia de destret.
- Hi anava molt poc sovint: Hi anava de cent en quaranta.
- Un home molt resistent: Un home ferreny.
- Un vestit molt car: Un vestit car al foc.
- Costava molt de diners: Costava un dineral.
- Dormir molt bé: Dormir de planer.
- Treballava molt bé: Treballava de primera.
- Ha plogut molt: Ha plogut a semalades.
- Portava molta de llenya: Portava un viatge de llenya.
- El coneixem molt bé: El coneixem més que la ruda.
- Aquesta setmana ha treballat molt: Ha pencat tota la setmana.
- Li van donar molta feina: El van embarbostir de feina.

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que distribueix missatges informatius relacionats amb la llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn